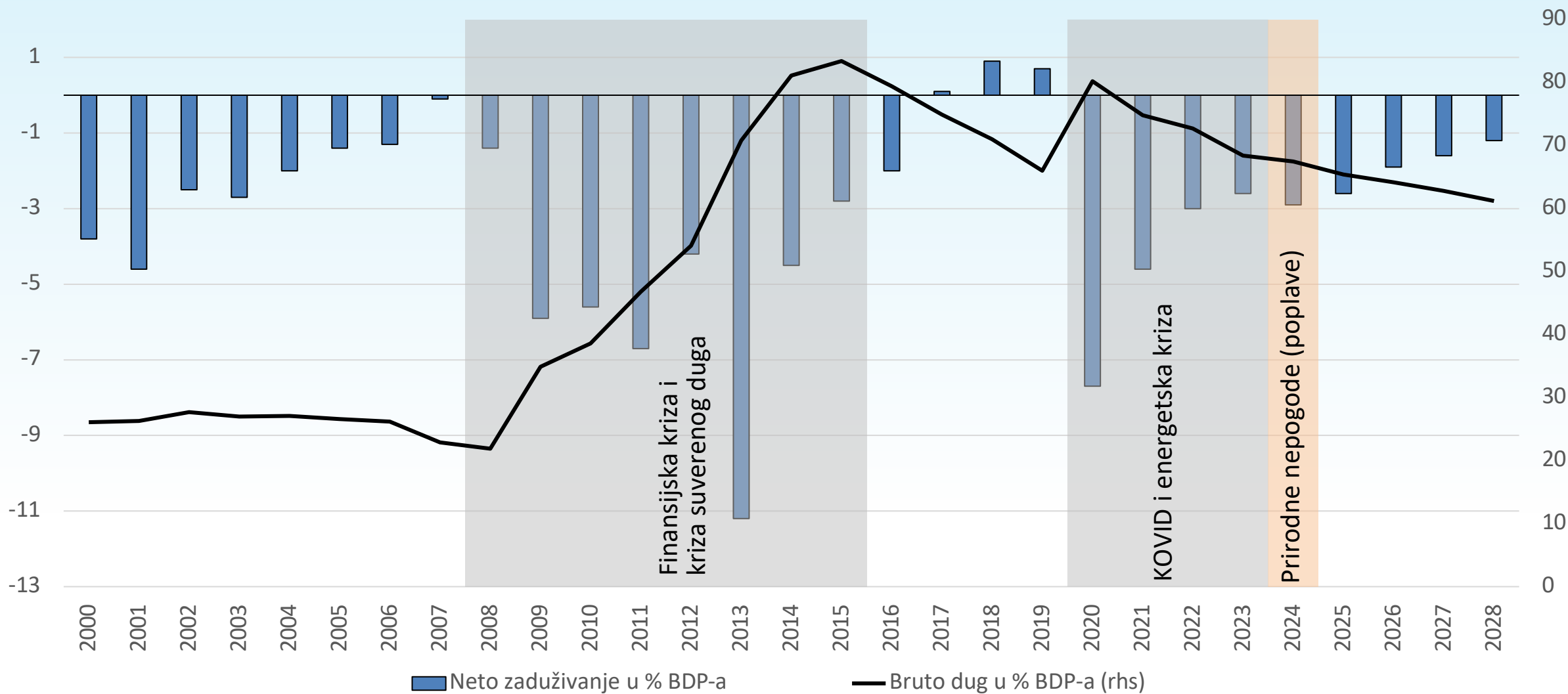
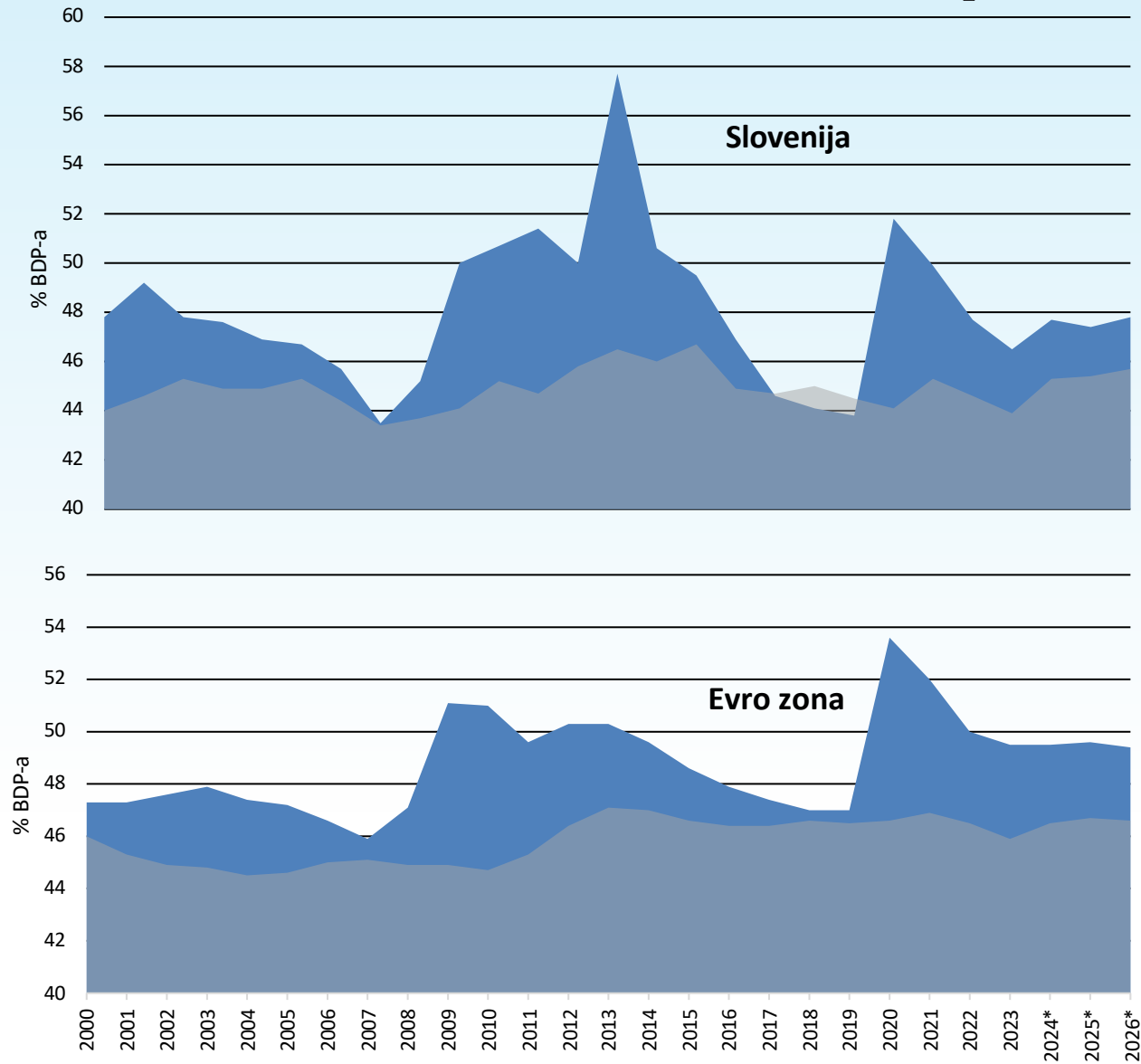

POČETNA TAČKA – FISKALNA POLITIKA U SLOVENIJI

Fiskalni prostor je ograničen

Izvor: Ministarstvo finansija.

■ Rashodi

■ Prihodi

- ▶ U Sloveniji smo imali fiskalni prostor bez stvaranja deficita nakon procesa konsolidacije u periodu od 2017 – 2019.
- ▶ Bez strukturnih promena, jaz će se povećati.

Ključni elementi novog fiskalnog okvira EU

Fiskalna putanja mora da obezbedi sledeće:

Deficit opšte vlade **smanjuje se i ostaje ispod 3% BDP-a** u srednjem roku (bez dodatnih mera nakon perioda prilagođavanja, uz istovremeno uključivanje uticaja troškova starenja).

Zaštitne mere otpornosti na deficit:

potrebna minimalna godišnja strukturalna usklađivanja dok deficit ne bude ispod 1,5% BDP-a (0,4 pp.) BDP-a u slučaju 4-godišnjeg perioda usklađivanja ili 0,25 pp. BDP-a u slučaju produžetka).

Kriterijum deficita (korektivna putanja): ako je deficit iznad 3% BDP-a referentne vrednosti, minimalno godišnje prilagođavanje od 0,5 pp. BDP-a je potrebno (što je usklađeno da uzima u obzir povećanje plaćanja kamata za ostatak RRP do 2027).

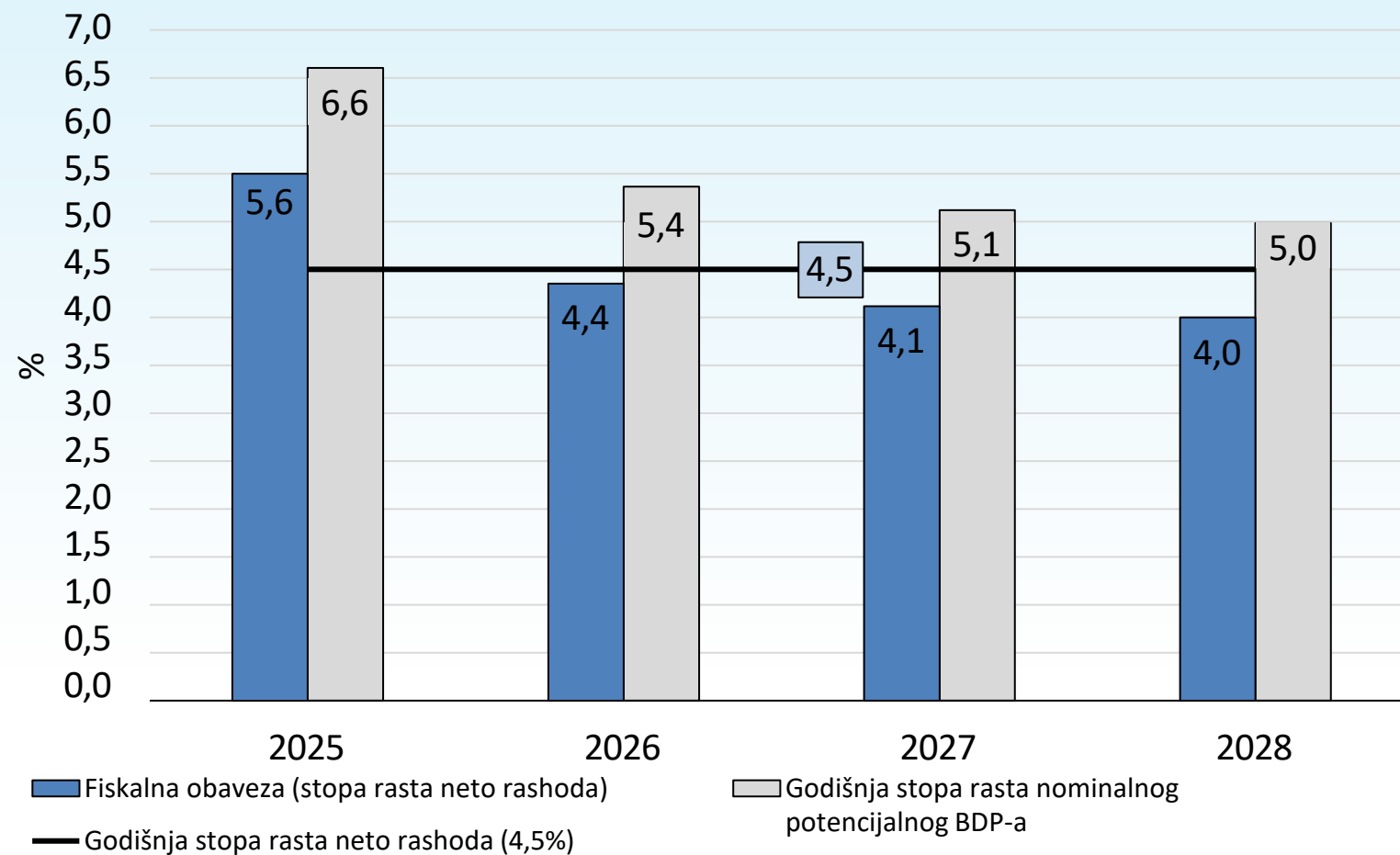
Dug ostaje na kredibilnoj **silaznoj putanji ili ostaje ispod 60% BDP-a** u srednjem roku.

Zaštitne mere održivosti duga:

Potrebno minimalno godišnje smanjenje odnosa duga (0,5 p.p.) BDP-a za DČ čiji je dug između 60% i 90% BDP-a i 1 pp. BDP-a u slučaju koeficijenta duga iznad 90% BDP-a). Isključene su godine u kojima su DČ bile u postupku prekomernog deficita.

- Poštovanje zahteva zasnovano je na **analizi održivosti duga**.

Značaj strategije srednjoročne fiskalne strategije ...

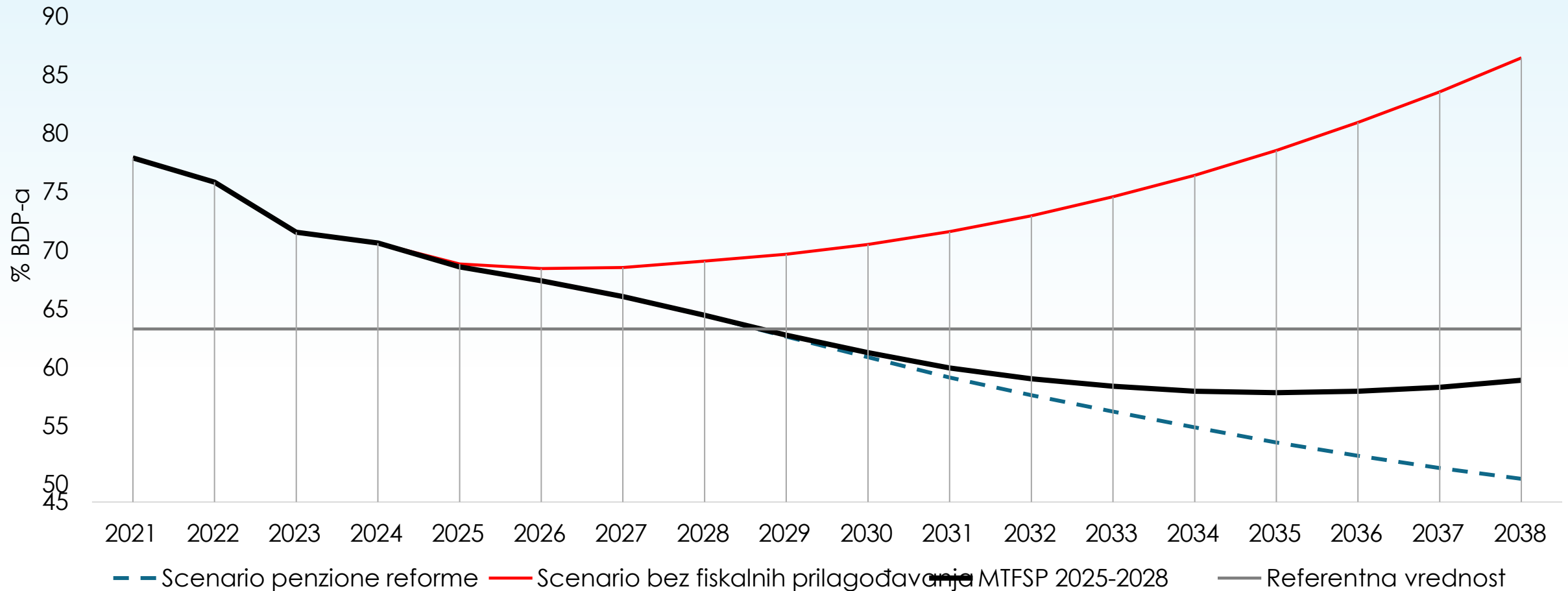

- ... Važno je da neto rashodi ne rastu brže od proizvodnog kapaciteta ekonomije ili potencijalnog BDP-a.

Analiza održivosti duga postaje centralni alat fiskalne politike

– sa ciljanim rastom rashoda (4,5% u proseku) treba da obezbedi smanjenje duga u srednjem roku ispod 60 % BDP-a (crna linija)

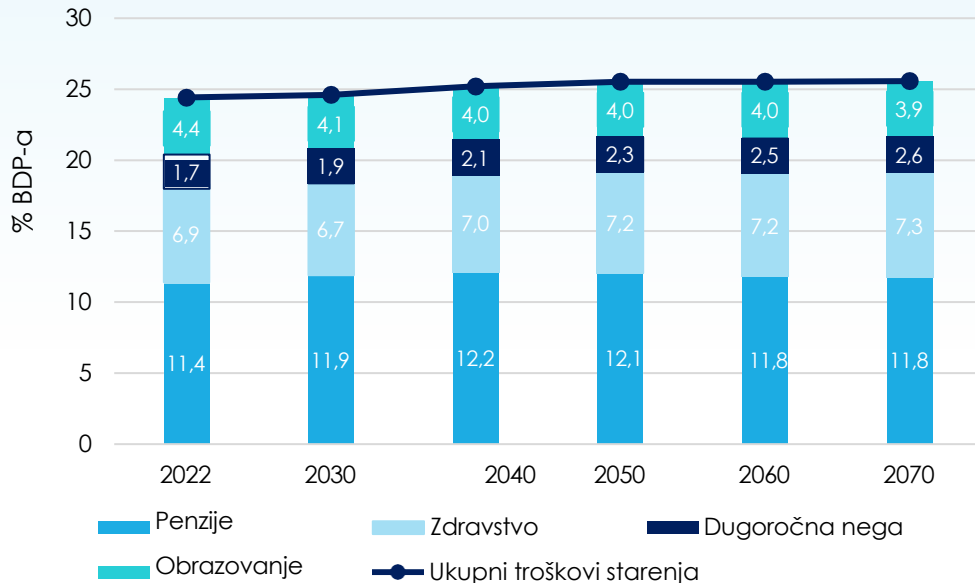
Dinamika duga prema BDP-u u različitim scenarijima

Projekcije troškova starenja

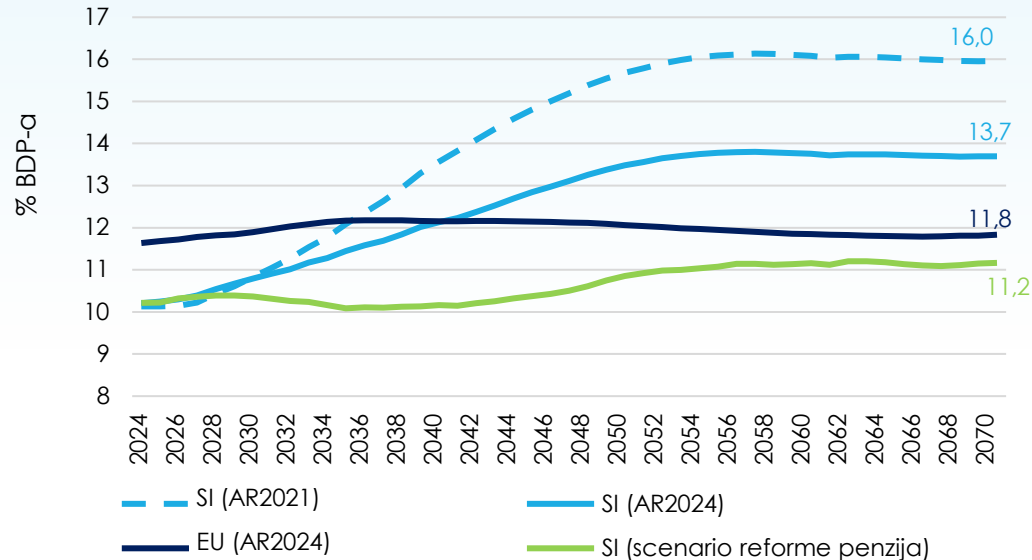
- ▶ Evropska komisija svake 3 godine priprema dugoročne projekcije rashoda vezanih za starenje.
- ▶ Prema Izveštaju o starenju iz 2024. godine, očekuje se da će se troškovi starenja u Sloveniji povećati sa 22,1% BDP-a u 2024. na 27,5% BDP-a u 2070. godini, uglavnom zbog velikog povećanja rashoda za penzije (od 10,2% BDP-a u 2024. do 13,7% BDP-a u 2070. godini).
- ▶ Povećanje rashoda za penzije iznad proseka u Sloveniji proizilazi iz niske stope učešća starijih radnika (naročito u starosnoj grupi 60-64), koja je među najnižim u EU.
- ▶ U proseku EU, očekuje se da će se rashodi za penzije kretati oko 12% BDP-a do 2070.
- ▶ Kombinacija predloženih mera (,scenario penzione reforme ') će zadržati rashode za penzije na oko 11% BDP-a do 2070.

Troškovi starenja u % BDP-a u Sloveniji

Izvor: 2024 Izveštaj o starenju; 2021 Izveštaj o starenju; Institut za ekonomska istraživanja.

Rashodi za penzije u % BDP-a

Izvor: 2024 Izveštaj o starenju; 2021 Izveštaj o starenju; Institut za ekonomska istraživanja.

Procena uticaja reformi i ulaganja postaje važnija

Primer Srednjoročno fiskalno-strukturnog plana (MTFSP): Procena zasnovana na modelu potencijalnih makroekonomskih efekata zelenih investicija u sektoru opšte vlade.

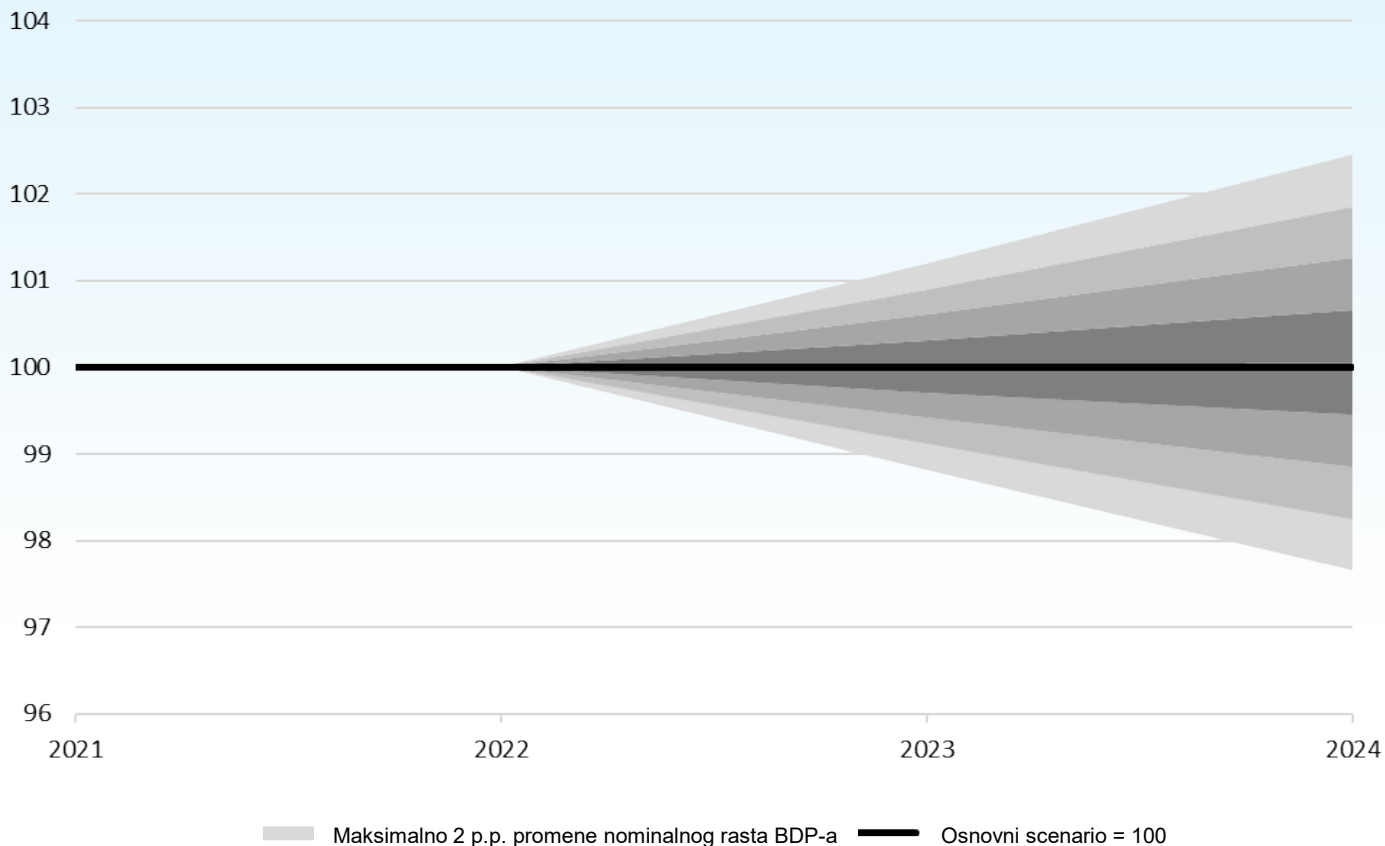
- ▶ Dodatne investicije opšte vlade mogle bi da dovedu do 1,2% većeg BDP-a Slovenije u 2030. godini nego u polaznom scenariju bez mera.
- ▶ Procene ukazuju da bi pozitivan uticaj bio mogao da se zadrži čak i nakon završetka investicionog perioda. Slovenački BDP bi durogočno mogao da bude oko 0,7% veći od polaznog scenarija bez mera.

Uticaj povećanja javnih investicija na slovenački BDP (kao % odstupanja od polaznog scenarija bez mera), po godinama (Izvor: QUEST III R&D model)

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2035	2040	2045
BDP	0.4	0.4	0.6	0.7	0.9	1.1	1.2	1.0	0.8	0.7

Fiskalni rizici: I. Osetljivost prihoda opšte vlade

Uticaj fluktuacija ekonomskog rasta na prihode opšte vlade

- ▶ Putanja prihoda opšte vlasti u slučaju 0,5, 1 i 2 procentnih poena višeg/nnižeg nominalnog ekonomskog rasta od projektovanog u poslednjoj projekciji IMAD-a.
- ▶ Projekcije prihoda zasnovane su na projekcijama kretanja osnova fiskalnih prihoda.

Fiskalni rizici II. Osetljivost budžeta opšte vlade

	Budžetska stavka	Uticaj budžeta u % BDP-a	
		2023	2024
Ekonomska odrednica (1 p.p. večí godišnji rast)			
BDP (prihodi) komponenta			
Naknada za zaposlene	Doprinosi za socijalno osiguranje	0,12	0,24
Nominalni rast zarada	Porez na líčni dohodak	0,06	0,14
Zapošljavanje	Porez na líčni dohodak	0,05	0,09
Bruto operativni suficit	Porez na dobit preduzeća	0,06	0,13
BDP (rashodi) komponenta			
Potrošnja domaćinstava	Porez na dodatu vrednost	0,07	0,15
Potrošnja domaćinstva	Akcize	0,02	0,04
Tržište rada (1 p.p. večí godišnji rast)			
Nominalne zarade	Rashodi na zarade u javnom sektoru	0,08	0,15
Nominalne zarade	Rashodi na penzije	0,05	0,11
Inflacija (1 p.p. večí godišnji rast)			
Indeks potrošačkih cena (CPI)	Rashodi za penzije	0,04	0,07
Indeks potrošačkih cena (CPI)	Rashodi za ostale socijalne transfere	0,06	,0,6
Kamata			
Kamatne stope (100 b.p. večí godišnje)	Rashodi za kamate	0,70	0,69

- ▶ Alat za fiskalnu spremnost koristi se za procenu uticaja promene od 1 procentnog poena u godišnjoj stopi rasta odabranih ekonomskih odrednica na pojedinačnu stavku sektora opšte vlade.
- ▶ Projekcije prihoda su zasnovane na projekcijama kretanja osnovice fiskalnih prihoda.

Fiskalna transparentnost A.

Select year

2023

Select month/-s

Jan

Feb

Mar

Apr

May

Jun

Jul

Aug

Sep

Oct

Nov

Dec

Download
Data

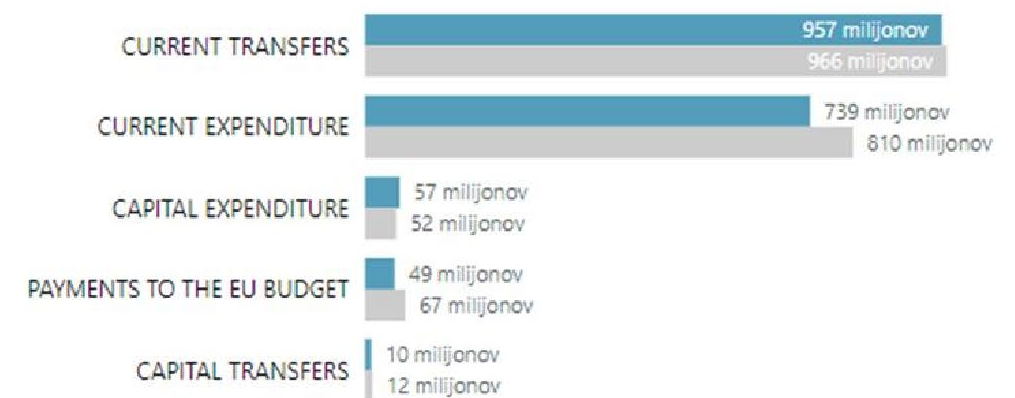
REVENUES

● Revenues current year ● Revenues previous year

EXPENDITURES

● Expenditures current year ● Expenditures previous year

Budget (in EUR)	Current year	Trend current year	Previous year	Trend previous year	Absolute difference	Annual change	Prvi Vrstni red ...	Štetje Hier
☐ I. TOTAL REVENUES	1.982.755.152	•	2.035.834.597	•	-53.079.445	↓ 97,4	10	
☐ 70 - TAX REVENUES	1.788.882.982	•	1.737.930.778	•	50.952.203	↑ 102,9	10	
☐ 71 - NON-TAX REVENUES	93.415.857	•	84.833.578	•	8.582.280	↑ 110,1	10	
☐ 72 - CAPITAL REVENUES	14.999.660	•	18.540.573	•	-3.540.914	↓ 80,9	10	
☐ 73 - DONATIONS RECEIVED	937.344	•	887.339	•	50.006	↑ 105,6	10	
☐ 74 - TRANSFERRED REVENUES	1.104.418	•	133.700	•	970.718	↑ 826,0	10	
☐ 78 - RECEIPTS FROM THE EU BUDGET	83.414.891	•	193.508.630	•	-110.093.739	↓ 43,1	10	
☐ II. TOTAL EXPENDITURES	1.813.157.878	•	1.906.648.772	•	-93.490.893	↓ 95,1	21	

Surplus/deficit in year 2020

0,0 milijonov
Previous year: 0,0 milijonov

Select year

2020

Select month/-s

Jan

Feb

Mar

Apr

May

Jun

Jul

Aug

Sep

Oct

Nov

Dec

Download
Data

Primary surplus/deficit in year 2020

0,0 milijonov
Previous year: 0,0 milijonov

Current surplus/deficit in year 2020

-1.256,3 milijonov
Previous year: -1.014,1 milijonov (-23.89 %)

Lending minus repayments in year 2020

0,0 milijonov
Previous year: 0,0 milijonov (-100 %)

Net lending/borrowing in year 2020

0,0 milijonov
Previous year: 0,0 milijonov

Changes in cash and deposits in year 2020

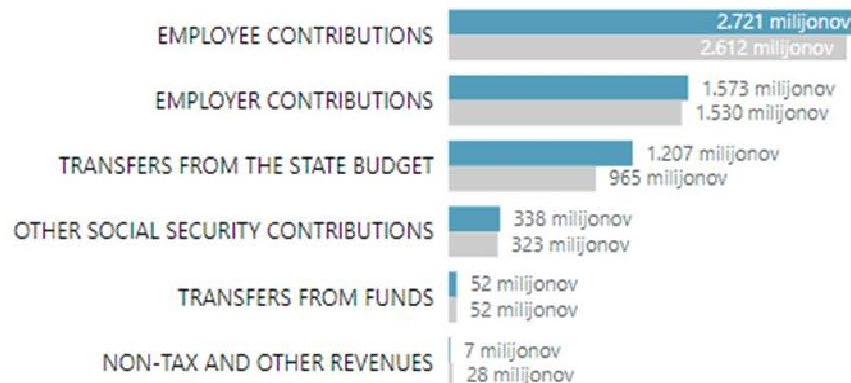
0,0 milijonov
Previous year: 0,0 milijonov (-100 %)

Net financing in year 2020

0,0 milijonov
Previous year: 8,4E-7 (-100 %)

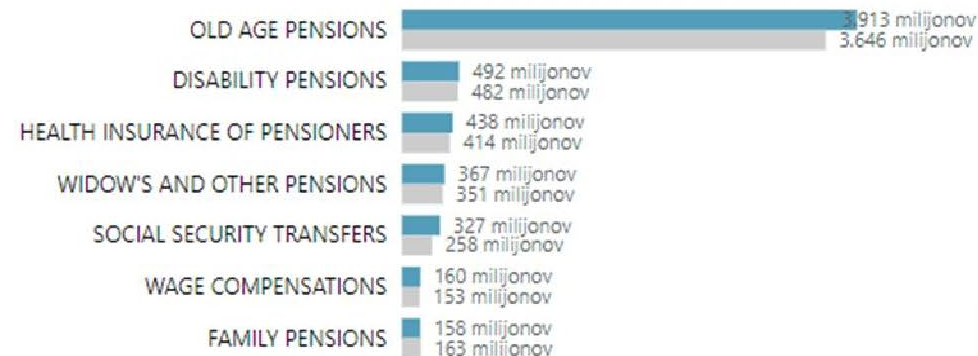
REVENUES

● Revenues current year ● Revenues previous year

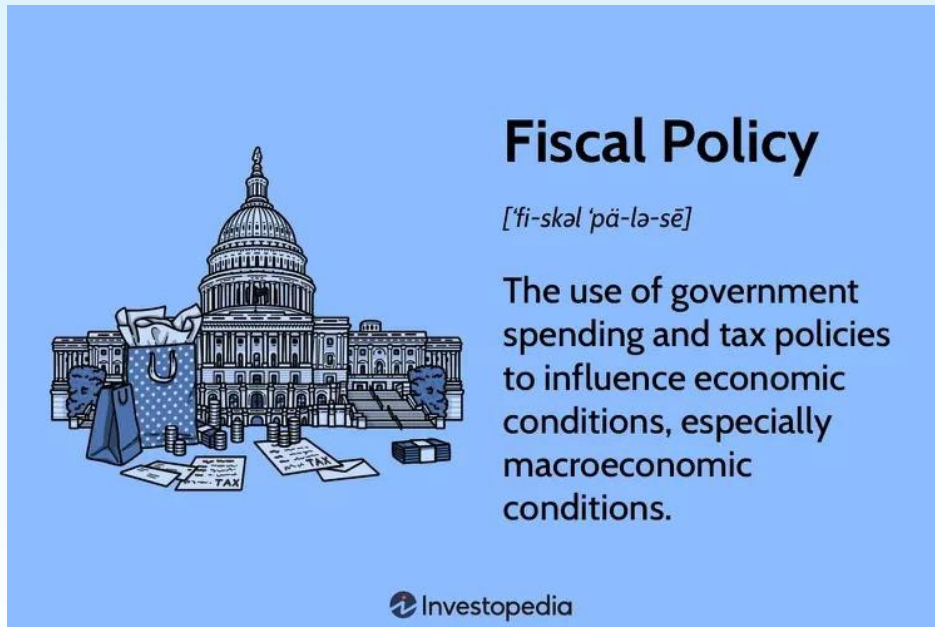
EXPENDITURES

● Expenditures current year ● Expenditures previous year

Budget (in EUR)	Current year	Trend current year	Previous year	Trend previous year	Absolute difference	Annual change
☐ I. TOTAL REVENUES (70+71+72+73+74+78)	5.899.059.128		5.510.479.417		388.579.711	↑
☐ 70 - TAX REVENUES	4.632.269.042		4.465.426.547		166.842.494	↑
☐ 701 - SOCIAL SECURITY CONTRIBUTIONS	4.631.672.674		4.465.426.547		166.246.126	↑
☐ 706 - OTHER TAXES	596.368		0		596.368	↑ 25613810993305
☐ 7060 - Other taxes	596.368		0		596.368	↑ 25613810993305
☐ 71 - NON - TAX REVENUES	6.842.831		27.566.032		-20.723.201	↓
☐ 72 - CAPITAL REVENUES	373.797		277.752		96.044	↑
☐ 73 - DONATIONS RECEIVED	0		0		0	
☐ 74 - TRANSFERRED REVENUES	1.259.304.721		1.017.059.432		242.245.289	↑
☐ 78 - RECEIPTS FROM THE EU BUDGET	268.738		149.653		119.085	↑

JAVNE FINANSIJE | GOV.SI

Izvor: Investopedia / Eliana Rodgers

Kenneth Rogoff, Univerzitet Harvard:

„Moram da kažem da moje najveće razočarenje u politički odgovor na finansijsku krizu nije bilo u jednom o navedenih, već su u pitanju bile strukture reforme. Gde je naša treća strela? Gde su reforme koje će generisati dugoročniji rast u Sjedinjenim Državama? Smatram da je Simpson Boulds imao neke dobre ideje o poreskoj reformi. Nije se desilo. Dod Frank ima 30,000 strana, kada uradite sve zakone, ali mislim da mu nedostaju visoki koeficijent kapitala i slično.“

Zaključak:

Budžeti na kojima radimo u parlamentu/vladi su više od samo fiskalnih dokumenata (MTFSP); oni su odraz i naših moralnih vrednosti. Prilikom izbora gde da potroše novac, članovi parlamenta/vlade biraju koje prioritete cene.

katja.lautar@gov.si